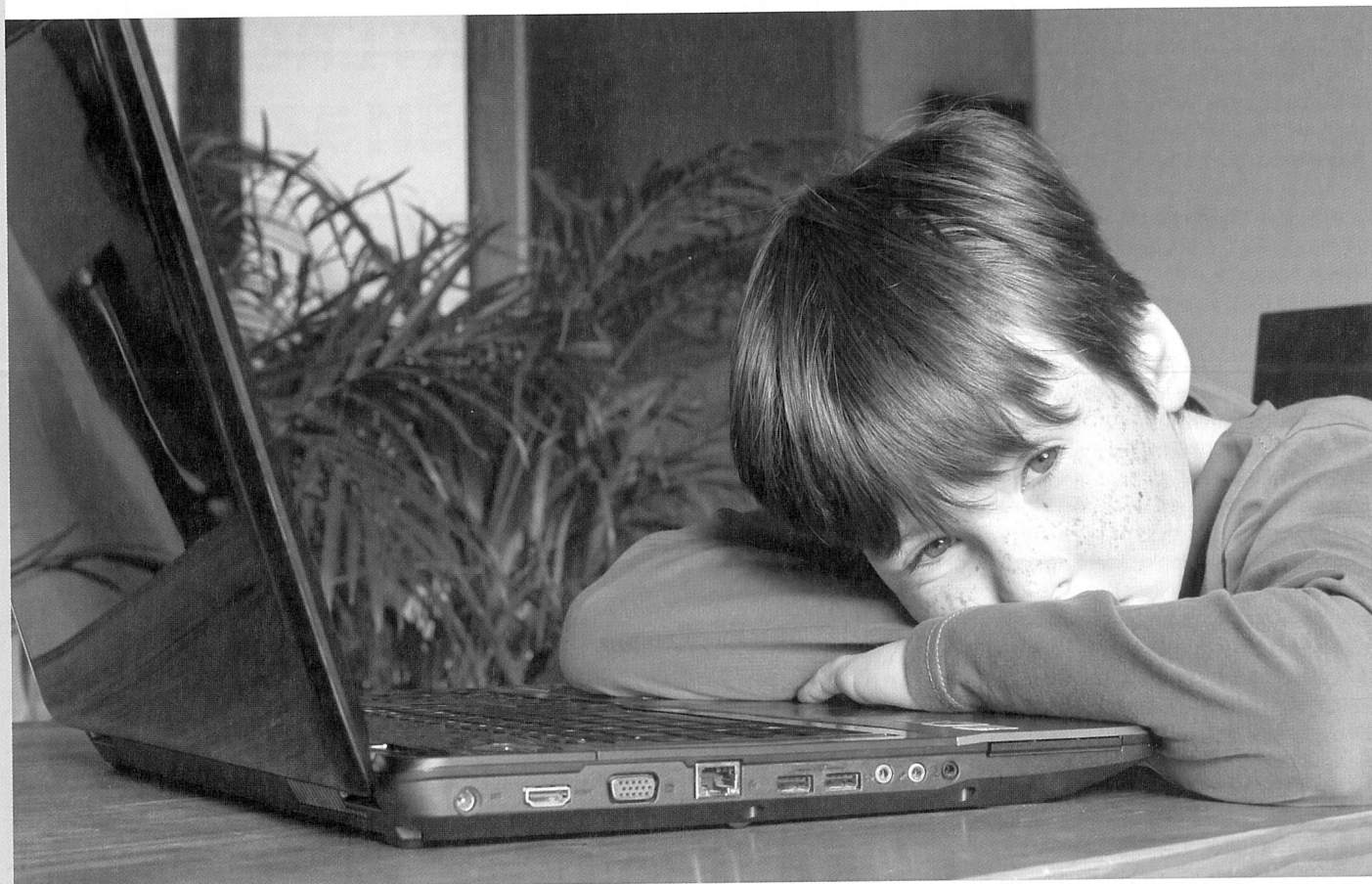

NEDOSTALI JSTE SE NA VÍCELETÉ GYMNÁZIUM? **GRATULUJEME...**

Text: Šárka Eisová

Ráda bych se dnes vyjádřila k tomu, proč někteří milující rodiče nesměrují své děti ke studiu na víceletých gymnáziích, proč je nechtějí již ve středním školním věku „specializovat“, i když vlastně jen ve všeobecně studijním prostředí. Přechod na víceleté gymnázium v jistém slova smyslu totiž specializací je.

Jestli půjde dítě na víceleté gymnázium, je z velké části v rukou rodičů, a je to tedy i jejich velká zodpovědnost, nechci psát rovnou ambice, ale v mnoha případech tomu tak je.

Je to vždy výhra, když se dítě dostane na víceleté gymnázium? Myslím si, že ne, a proto bych zde ráda tlumočila zkušenosti několika rodičů, kteří nevolili cestu gymnaziálního vzdělávání pro své 11- až 12leté potomky. A také zkušenosti rodičů, kteří tuto cestu zvolili a posléze zjistili, že to nebyla ta nejlepší volba.

Obraz ideálního studenta osmiletého gymnázia

Dítě, které bude nastupovat do primy, by mělo být chytré a vyspělé v mnoha oblastech. Jeho inteligence by neměla být nevyrovnaná, což v tomto věku dítěte není výjimkou. Nemusí vynikat v některé oblasti, ale ve všech předmětech, musí mít zažité svižné pracovní tempo a umět se učit, s tím se totiž na gymnáziu počítá. Velmi důležité je, jak se dítě dokáže adaptovat v novém, konkurenčním prostředí, jak zvládá zátěžové situace, a právě rodiče by měli zvážit, zda přechod do primy víceletého gymnázia je pro jejich děti to pravé

orechové. Vycházím i z toho, co slyším od učitelů osmiletých gymnázií, čím dál překvapenějších, koho všeho škola musela přijmout, jen aby udržela provoz. Osmiletá gymnázia tedy dnes opravdu spíše napomáhají segregaci, místo aby byla elitními školami pro vyhraněně studijní typy žáků.

Odvaha odejít, pokud jsme se zmýlili

Zde je příklad chlapce, který možná nebude ojedinelý. Petr neměl se školou na prvním stupni problémy. Inteligentní dítě milujících rodičů s bohatou slovní zásobou a velkou fantazií. Po přechodu na gymnázium přestal studium stíhat, a protože se dosud nesetkal se studijními obtížemi, nevěděl ani, jak situaci řešit, a ujel mu vlak. Začal se chovat jako vyměněný a příčiny se hledaly celý rok. Učitelé hlásili rodičům jen samé špatné studijní výsledky, ale osobně jej měli rádi. Rodiče ne-

chápal. I když se začali s Petrem učit i doma, což z prvního stupně vůbec neznali, a redukovali synovy mimoškolní kroužky (přestal chodit do skautu a do keramiky), začal mít Petr psychosomatické potíže, až skončil v nemocnici. Teprve psychologické vyšetření ukázalo, že v jeho případě nejde o žádnou nemoc (vzniklo podezření na boreliózu), ale původ potíží je psychický. „Petr má jednoznačně výtvarné nadání, bude spokojený a vy také, až jednou konečně bude moci dělat, to své“, uklidnila psycholožka rodiče, ale jednoznačnou radu, co dělat dál, jim neposkytla. Petr potřeboval na intelektuální vyzrání během puberty spíše klid, pohodu a čas na své koníčky než studijní režim, který více či méně svědčil některým jeho spolužákům. Pro něj byla škola zničehonic katastrofou. Teprve nemoc ale rodiče přiměla jednat. Vybrali Petrovi jinou základní školu, než na kterou chodil na první stupeň, a dokonce se s ředitelkou školy dohodli, že nenastoupí po primě do sedmé třídy, jak by se dalo čekat, ale do šesté. Petr nebyl proti. Premiant třídy se z něj nestal, ale měl čas vyrovnat se s dospíváním a v deváté třídě se sám rozhodl, že chce studovat na prestižním čtyřletém gymnáziu, o němž věděl, že má na studenty velké nároky. Jeho vlastní volba byla tentokrát správná, i když rodiče měli po nedávných zkušenostech obavy, aby se situace neopakovala. Petr nejenže úspěšně odmaturoval, ale dnes je už také absolventem náročné vysoké školy. Se smíchem říká, že díky tomu, že vystřídal tolik škol, má rekordní počet kamarádů a známých, což jako extrovert vnímá jako bonus svých školních útrap v pubertě.

Další případy, kdy rodiče po letech vnímají volbu osmiletého gymnázia jako mylnou, zmíním už jen v komentářích, které jsem vyslechla: Neměla na ten gympl tenkrát chodit, byla to chyba. Mohla jít později a neutekla by v šestnácti do práce. – Kdyby naše dcera nešla na gymnázium, nezačala by koktat, mohla chodit na balet a více sportovat, a ne se tolik učit. – Kdyby ty naše chytré děti zůstaly na devítiletce, přišly by sice o hlubší znalost některých chemických vazeb a literárních období, ale prožily by šťastnější dětství a pubertu...

Není pravidlem, že záračný prvňáček bude i v páté třídě premiantem a že půjde do primy gymnázia, ale je možné, že v patnácti letech si třeba gymnaziální vzdělání zvolí a zvládne i dítě z pohledu školních výsledků průměrné, ale schopné se učit a pracovat na sobě.

Pokud tedy vy rodiče zjistíte, že cena, za kterou je vaše dítě studentem primy, příliš vysoká, měli byste mít odvahu si říct, že to nebyla optimální volba zrovna pro vaše dítě, a převést je na základku. To, že okolí

(širší rodina, učitelé, kamarádi) může chápat tento krok jako selhání, by vám mělo být v zájmu dítěte úplně jedno.

Co vědí rodiče, kteří sami učí

Způsob gymnaziální výuky je ovlivněn tím, že i pro učitele je velmi náročné přizpůsobovat výuku věkové kategorii prepubertálních a pubertálních žáků a současně nepoměrně vyspělejších středoškolským gymnaziálním studentům. Již od nižších tříd gymnázií je od osobnostně nevyzrálých a často nevyhraněných dětí vyžadován akademický přístup ke vzdělávání a výuce. A to je právě to, co někdy ani chytré dítě nezvládne, protože je to opravdu ještě dítě, a ne student. A potom se třeba trápí, třeba zlobí, třeba je apatické. Může nastat i taková varianta, že ne úplně spokojené dítě se v prostředí gymnázia adaptuje, ale jestliže u něj regulérně neproběhne pubertální hledání, vzor a vypsávání v čase k tomu vývojově vyhrazeném, protože se pohybuje v prostředí vyspělejších jedinců, tak se časem tento proces posune a propukne později. A dítě se třeba v patnácti trhne, nechce se učit, začne zlobit, vzdorovat a stává se někdy i neúspěšným studentem, přestože je to chytré dítě milujících rodičů. Tento vývoj není pravidlem, ale není ani ojedinělý. To všechno jsou důvody, proč někteří rodiče nesměřují své děti na víceletá gymnázia. Je velmi zajímavé, že často jsou to děti ro-

dičů-pedagogů. Tedy těch, kteří jsou dostatečně poučení a určité znají váhu a význam vzdělání pro život. Tito rodiče pak čelí tlaku okolí v podobě otázek: A proč ten váš kluk nejde na gymnázium, když je tak chytrý? – Co bude na té základce dělat? – Všechny chytré děti ze třídy jdou na gympl a vy to tomu vašemu nedopřejete? Proč?

Z názorů některých rodičů

Myslím, že na naší základce se děti mohou dobře rozvíjet, učí tam odpovědní kvalifikovaní učitelé, kteří mají o svou práci zájem a dělají ji poctivě. – Je tam zdravě rozvrstvené sociální prostředí, čili jsou tam děti chytré, méně chytré, děti milujících i ji-

ných rodičů, děti tiché i hlučné, děti pomalé i rychlejší, a tak je to i v životě. Mé dítě je tam šťastné, cítí se tam bezpečně, má tam kamarády. – V patnácti letech není na rozhodnutí, kam jít studovat, pozdě, není důvod, aby se začlenilo do gymnaziálního typu vzdělávání, není důvod ho směřovat, je lepší vyčkat a nechat ho žít.

Co řekli studenti?

O dalším důvodu mluví samotní studenti. Pokud se v primě nesejdou děti, které utvoří dobrý kolektiv, zůstávají vlastně nedobrovolně někde, kde není dobrá atmosféra, celých osm let. Řada z nich má v maturitním ročníku mládí v čudu a spolužáků plné zuby.

Jakmile dítě v primě vkročí do systému gymnaziálních studií, nepředpokládá se, že bude v patnácti letech směřovat jinak, třeba na průmyslovou, obchodní, střední odbornou školu. Takových dětí, které odcházejí z gymnázií, je mizivé procento, na gymnáziích je to prostě tak, že když se začne v pri-

mě, skončí se u maturity na témže typu školy. A to trochu omezuje možnost volby dítěte ve věku, kdy by i třeba bylo schopno vybírat a kdy už by si možná samo zvolilo něco jiného. Teoreticky je možné samozřejmě nejít do kvinty, ale prakticky tomu tak nebývá, ten, kdo nastoupil v primě na gymnázium, má vlastně vybráno až do maturity.

Každé rozhodování a každé dítě jsou velmi individuální a vždy je dobré si na

misku vah dát všechna možná, i zdánlivě nedůležitá PRO a PROTI a pak se rozhodovat, pro dobro a štěstí dítěte a všech, kteří ho mají rádi. Pro rodiče je to velká zodpovědnost.

Takže, dostali jste se? Ať se vám daří, primáni.

A nedostali jste se? GRATULUJEME, máte možnost se šťastně, a to ještě minimálně čtyři roky rozvíjet a zrát na ZŠ, a budete-li chtít, gymnázium vám otevře své brány podruhé a vy už možná budete jistější v tom, že je to správná volba.

Autorka učila 13 let na ZŠ, věnovala se problematice výchovného poradenství a profesní orientace žáků, nyní působí na střední odborné škole.